

S-politiken - dyr för kommunerna

2011-11-08

ALLIANS EN

UNDERFINANSIERAD S-BUDGET RISKERAR ÖVER 5000 JOBB I KOMMUNSEKTORN

SAMMANFATTNING

1. De socialdemokratiska satsningarna på kommunerna är underfinansierade. Totalt föreslår Socialdemokraterna åtgärder som minskar kommunernas resurser med mellan 4,5 och 5,5 miljarder kronor.
2. Kommuner och landsting får betala dyrt för den fördubbling av arbetsgivaravgifterna för unga som socialdemokraterna föreslår. De direkta och indirekta effekterna av denna skatthöjning på ungdomar motsvarar kostnaderna för 5 000 jobb i kommunsektorn.
3. Den lagstadgade rätten till heltid som Socialdemokraterna för fram riskerar att försvaga kommunsektorns ekonomi med 7,8 miljarder kronor. Detta motsvarar en skatthöjning med cirka 1 300 kronor per år för en normalinkomsttagare.

INLEDNING

Skuldkrisen i Europa och USA skapar stor osäkerhet både för finansmarknader och offentliga ekonomier. Skatthöjningar och nedskärningar inom välfärden är den beska medicin som står till buds för många länder för att få ordning i de offentliga finanserna. Det handlar om flera år av tuffa reformer för många länder.

Sverige är en liten och öppen ekonomi som i allra högsta grad påverkas av vad som händer i vår omvärld. Ekonomisk nedgång i andra länder påverkar hur det går för våra svenska kommuner och för den svenska välfärden.

Därför är det viktigt för den välfärd som produceras av kommuner och landsting att det förs en ekonomisk politik som sätter ansvar och arbetslinje i första rummet.

GOD ORDNING I DE OFFENTLIGA FINANSERNA

Grunden för att värna välfärden är fortsatt stabila statsfinanser och en arbetslinje där det lönar sig att arbeta och att starta och driva företag. Det är en politik som Alliansen konsekvent genomfört sedan maktskiftet 2006.

Hösten 2008 drog den internationella finanskrisen fram över världen. Detta innebar stora påfrestningar också för Sverige och den svenska ekonomin. För att värna välfärden förde regeringen en expansiv politik, utan att för den skull äventyra de offentliga finanserna. Sverige tillhörde de länder i världen som under krisen bedrev den mest expansiva finans- och penningpolitiken.

Bland annat beslutade Alliansregeringen om ett tillfälligt bidrag på 17 miljarder kronor till kommunsektorn för år 2010. För 2011 tillförde Alliansregeringen 8 miljarder kronor, varav 5 miljarder kronor utgjorde en permanent ökning av det generella statsbidraget till kommunsektorn.

Alliansregeringens politik har sammantaget medfört 38 miljarder i tillskott till kommunsektorn i nivåhöjning 2010 jämfört med 2006. Genom tillskotten har kommuner och landsting getts bättre

förutsättningar att värna och stärka kvaliteten i välfärdstjänster som äldreomsorg, sjukvård, skola och utbildning och hålla uppe den kommunfinansierade sysselsättningen.

Sverige står idag väl rustat jämfört med de flesta andra europeiska länder. Genom en ansvarsfull ekonomisk politik har vi byggt upp säkerhetsmarginaler i de offentliga finanserna. Det ger Sverige bättre möjligheter att möta krisen utan att behöva tumma på vare sig välfärd eller hushållens inkomster.

En finanspolitik som inte är långsiktigt hållbar leder till offentlig skulduppbyggnad som på sikt riskerar att flytta fokus i finanspolitiken från åtgärder som bidrar till högre tillväxt, välfärd och sysselsättning till skuldsanering. Det skulle främst drabba utsatta grupper i samhället som mest behöver trygga och väl fungerande skyddsnät och välfärdstjänster.

För att motverka effekterna av krisen omkring oss, förbättra de långsiktiga förutsättningarna för jobb och tillväxt och för att förstärka välfärden föreslår regeringen åtgärder för sammanlagt 15 miljarder kronor för 2012 och 17,3 miljarder kronor för 2013 i budgetpropositionen som presenterades tidigare i höstas. Då finns samtidigt en beredskap för att kunna hantera en ännu sämre utveckling om skuldkrisen blir djup och långvarig med stora effekter på den svenska ekonomin.

SOCIALDEMOKRATERNAS BUDGETMOTION

Socialdemokraterna presenterade tidigare i höstas sin budgetmotion. Det är den nya partiledningens första försök till heltäckande budget. Budgeten visar dock ett antal brister då den försvagar arbetslinjen och är underfinansierad, vilket riskerar att leda till såväl färre jobb i kommunsektorn som högre kommunalskatter.

Redan under 2012 uppgår underfinansieringen till mellan 5 och 6 miljarder kronor. Detta hotar kvaliteten inom äldreomsorg, skola och andra välfärdstjänster. Nedmonteringen av arbetslinjen försvagar de offentliga finanserna med ytterligare cirka 20 miljarder kronor på sikt.

Förslag <i>miljarder kronor</i>	Angiven kostnad/intäkt	Korrekt kostnad/intäkt	Under- finansiering
A-kassa (höjt tak, sänkt avgift)	6,0	6,7	0,7
Insatser för ungdomar	0,0	1,5	1,5
Lastbilsskatt	1 - 4	0 - 2,3	1 - 4
Deltidsbegränsning	0,0	1,5	1,5
Neddragning generella statsbidraget kommunsektorn	-1,4	Oklart men förmodligen lägre	0 - 1
Studiemedel för utbildningsplatser	1,1	1,4	0,3
Bristyrkesutbildning	1,0	1,2	0,2
Flyktingmottagande – boende	0,0	0,3	0,3
Summa			5,2 - 9,5

Om den socialdemokratiska budgeten blev verklighet skulle de skyddsvallar som Alliansen byggt upp undergrävas och det internationella förtroendet för Sverige och den svenska ekonomin försvagas.

I den socialdemokratiska budgeten finns dessutom ett stort antal ofinansierade målsättningar och utgiftsförslag. Utrotad barnfattigdom, höghastighetståg, ytterligare en fast Öresundsförbindelse och utbyggd tunnelbana, för att ta några exempel. Flera av förslagen kan vara långsiktigt riktiga men måste givetvis vara finansierade för att kunna realiseras.

S-BUDGETENS SAMMANTAGNA EFFEKTER FÖR KOMMUNERNA

Socialdemokraterna fördelar med ena handen ett antal satsningar på kommunerna som motsvarar ungefär 7 miljarder kronor. Med andra handen föreslår Socialdemokraterna åtgärder som minskar kommunernas resurser med cirka 4,5–5,5 miljarder kronor.

Förslag (miljarder)	Kostnad
Sommarjobb	0,7
Skolsatsning	0,7
Barnomsorg på obekväm arbetstid	0,2
Skattekrediteringar traineejobb	2,0
Skattekrediteringar plusjobb	0,5
Sjukvårdssatsning	1,0
Fortbildning lärare och förskolepersonal	0,6
Statligt stöd till vuxenutbildning	1,7
Höjda kostnader för kommunerna på grund av höjd socialavgift för unga	-2,8
Lägre skatteintäkter på grund av minskad privat sysselsättning med anledning av höjd socialavgift för unga	-1,5
Indragningar med anledning av förändrad a-kassa och sjukförsäkring	-1,4
Summa	1,6

OBS: I denna sammanställning redovisas inte kompensationen för det höjda grundavdraget för pensionärer då detta endast kompenserar kommunerna för lägre skatteintäkter och inte är ett nettotillskott.

Det handlar framför allt om ökade direkta kostnader med cirka 2,8 miljarder på grund av höjda arbetsgivaravgifter för unga anställda i kommunerna, men också minskade skatteintäkter med ca 1,5 miljarder, på grund av att höjda arbetsgivaravgifter leder till färre sysselsatta även i privat sektor och därmed ett minskat kommunalt skatteunderlag. Totalt innebär socialdemokraternas höjda skatter på unga ca 4,3 miljarder i ökade kostnader för kommunsektorn.

Socialdemokraterna vill dessutom dra in cirka 1,4 miljarder från kommunerna till följd av förändringar – höjningar – i sjukförsäkring och a-kassa. Det argument som förs fram är att höjd sjukförsäkring och a-kassa ökar kommunernas skatteintäkter, vilket innebär att de statliga bidragen kan minskas med motsvarande belopp. De positiva effekterna på kommunernas finanser, med anledning av förändringarna inom a-kassa och sjukförsäkring, är sannolikt överskattade av Socialdemokraterna. Många människor har redan olika typer av tilläggsförsäkringar och får genom dem ut ersättning som redan beskattas. Därmed riskerar den positiva effekten på ökade skatteintäkter att överskattas.

ARBETSGIVARAVGIFTER FÖR UNGA – EFFEKTER I VÄLFÄRDEN

Ungdomar står utanför arbetsmarknaden i högre grad än många andra grupper. För att sänka trösklarna för unga att komma in på arbetsmarknaden har Alliansregeringen halverat arbetsgivaravgifterna för unga upp till 26 år.

I sin budget föreslår Socialdemokraterna att arbetsgivaravgifterna för unga fördubblas. Utöver att det försvårar ungdomars inträde på arbetsmarknaden påverkar detta även kommuners och landstingens ekonomi. I den socialdemokratiska budgeten tas ingen hänsyn till detta. Effekten blir färre jobb i välfärden och i andra offentliga verksamheter.

Beräkningar från Finansdepartementet visar att fördubblade arbetsgivaravgifter för unga skulle innebära ökade direkta kostnader för kommuner och landsting med cirka 2,8 miljarder kronor. I den socialdemokratiska budgetmotionen finns inte någon kompensation för detta. Eftersom kommunsektorn ska ha en budget i balans så innebär detta att antalet anställda måste minska. På sikt handlar det om cirka 3 500 personer som riskerar att förlora sin anställning som en direkt följd av de höjda socialavgifterna. Ett annat alternativ är att kommunerna och landstingen höjer sina skattesatser.

Riksdagens utredningstjänst har beräknat hur de 2,8 miljarderna skulle fördelas på kommuner och landsting. Landstingens lönekostnad för personer under 26 år ökar med 466 miljoner kronor. Region Västra Götaland skulle drabbas hårdast med en ökad lönekostnad på motsvarande 96 miljoner kronor. Detta motsvarar 249 vårdbiträden. Region Skåne skulle få en ökad lönekostnad på motsvarande 67 miljoner kronor. Kostnaden motsvarar 174 vårdbiträden. Stockholms läns lönekostnad skulle öka med 52 miljoner kronor, eller 135 vårdbiträden. Jämtlands landsting skulle få den minsta ökningen bland landstingen, med en ökning av lönekostnaderna på motsvarande fem miljoner kronor, vilket motsvarar 13 vårdbiträden.

Kommunsektorn skulle, enligt samma beräkning, drabbas av ökade lönekostnader på motsvarande drygt 2,3 miljarder kronor. Lönekostnaderna för Stockholms kommun skulle öka med 131 miljoner kronor, vilket motsvarar 329 förskollärare. Tätt efter finns Göteborgs kommun där lönekostnaderna skulle öka med 130 miljoner kronor, vilket motsvarar 327 förskollärare. Malmö intar tredje plats med en ökning motsvarande 66 miljoner kronor, vilket motsvarar kostnaden för 166 förskollärare.

Det finns också indirekta effekter för kommunerna av en höjning av arbetsgivaravgifterna för unga under 26 år. Minskad sysselsättning av unga i privat sektor på grund av de höjda arbetsgivaravgifterna kan leda till att kommunernas skatteintäkter minskar med omkring 1,5 miljarder kronor. De minskade skatteintäkterna motsvarar 1 900 heltidstjänster i den kommunala sektorn. Totalt riskeras alltså över 5 000 jobb i kommunsektorn genom Socialdemokraternas fördubblade arbetsgivaravgifter på unga som jobbar.

LAGSTADGAD RÄTT TILL HELTID – KOSTNADER

I sin budgetmotion skriver Socialdemokraterna att de är beredda att lagstifta om rätt till heltid. Det finns i budgetmotionen ingen tidsangivelse för när detta skulle träda i kraft och det finns heller inga anslag avsatta.

De kommuner och landsting som vill erbjuda heltid har redan nu möjlighet att göra detta. En lagstiftning skulle dock i ett slag innebära stora kostnader för hela kommunsektorn.

Riksdagens utredningstjänst har gjort en beräkning för vad en lagstadgad rätt till heltid skulle innebära. För hela den offentliga sektorn skulle lagstadgad rätt till heltid innebära ökade arbetskraftskostnader med cirka 11,7 miljarder kronor (lön+arbetsgivaravgift). Detta ger staten ökade inkomster i form av arbetsgivaravgifter men det ökar samtidigt statens utgifter för skattereduktioner i form av jobbskatteavdrag och skattereduktion för allmän pensionsavgift. Sammantaget påverkas statens finansiella sparande marginellt.

Kommunernas och landstingens finansiella sparande försvagas däremot med 7,8 miljarder, på grund av ökade arbetskraftskostnader.

För att kompensera det minskade finansiella sparandet kan kommunerna höja kommunalskattesatsen. Den genomsnittliga kommunalskattesatsen i Sverige är idag 31,55 procent. För att finansiera rätten till heltid skulle skattesatsen behöva höjas till 31,99, givet att inga andra förändringar av kommunalskattesatserna sker. Detta innebär att en person med en inkomst på 25 000 kronor i månaden får höjd skatt med drygt 1 300 kronor per år i höjd skatt. Ett annat alternativ är att staten genom statsbidrag kompenserar kommunerna för ökade kostnader. Detta kan dock äventyra de offentliga finanserna.

Beräkningarna bygger på att ingen vid ett införande av rätt till heltid inom offentlig sektor, ska behöva arbeta mindre eller bli arbetslös.

